PROPERTY OF ACKU

DAILY اراده

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

۹۳۰

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ . ش

یولسم کال - دویمه دوره، ۹۳۰ مه گڼه، پر له پسې ۱۹۹۷گڼه د ۱۳۸۹ ل ـ د لیندۍ ۱۳ مه - د شنبې ورځ، د ۱۴۳۱ هـ ق ذوالقعدة الحرام ۲۸ مه ۲۰۱۰ د ډسمبر ۴ مه

د ناټو درې سرتېري ووژل شول

ناټو وړمه ورځ وویل چې د افغانستان په جنوب او ختیځ کې په بمي بریدونو او له وسلوالو طالبانو سره په نښتو کې د دوی درې عسکر وژل شوي دي. د ناټو په خبرپاڼه کې د وژل شویو عسکرو د هویت په باب څه نه دي ویل شوي، خو دا یادونه شوې چې یو سرتېری د سړک د غاړې په چاودنه کې وړمه ورځ د افغانستان په جنوب کې ووژل شو او دوه نور په ختیځ کې وژل شوي دي. د ازادي راډیو د راپور **۳ مخ**

کرزی یو ډارن او کمزوری ولسمشر دی

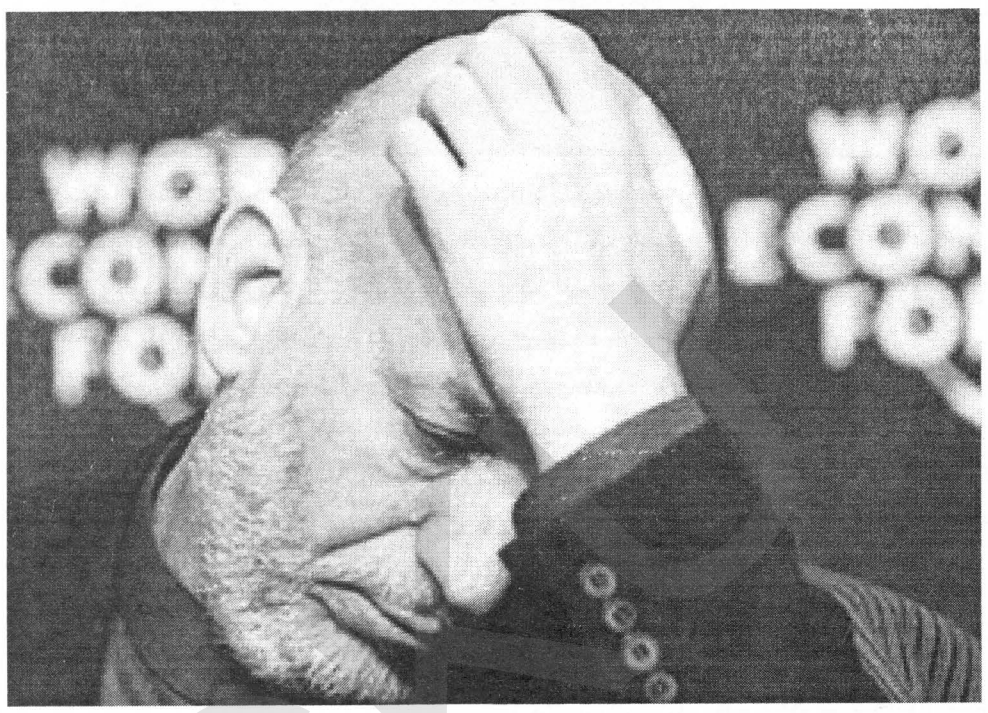

په کابل کې د امریکا اوسني سفیر ولسمشر حامد کرزی یو ډارن او کمزوری رهبر یاد کړی، چې تل ځان پوه ګڼي. په دې وروستیو کې د ویکي لیکس ویب سایټ له لوري د خپرو شویو اسنادو پر اساس دا خبره کارل ایکن بهري له قوله خپره شوې. د ویکي لیکس ویب سایټ له خوا د خپرو شویو اسنادو پر اساس په کابل کې د امریکا اوسني سفیر کارل ایکن بهري د تېر میلادي کال په جولای میاشت کې په خپلو یادښتونو کې کرزی تورن کړ، چې د دولتداری لپاره ابتدایي پوهه هم نه لري. نومورې ویلي چې کرزی امریکا ته یو بامسوولیته رهبر نه دی. دغه پټ اسناد په نیویارک ټایمز ورځپاڼه کې چاپ شوي دي. نیویارک ټایمز او ګارډین هغه ورځپاڼې دي، چې ویکي لیکس تر دوه نیم لکه زیات پټ اسناد د خپرېدو لپاره ورکړي دي.

په دغو اسنادو کې اداري فساد داسې مسئله یاده شوې، چې د افغانستان په رسمي ادارو کې عامه ده. رویټرز اژانس په دې باور دی، چې د دغو تازه اسنادو خپرېدل به د واشنګټن او کابل ترمنځ اړیکې خړې پړې کړي، چې له وړاندې هم کړکېچنې دي. دواړو حکومتونو ویلي دي، چې د دغو اسنادو خپرېدل به د دوی پر خپل منځي اړیکو اغېز ونه کړي، خو تحلیل کوونکي وایي دا د وخت ضرورت دی، چې دغه حکومتونه داسې خبرې وکړي. د جنوري د میاشتې د اسنادو پر اساس د کرزي په نوې کابینه کې د کرنې وزیر داسې

۳مخ

تاجکستان از اخراج نیروهای ناتو از افغانستان نگران است

امامعلی رحمان، رییس جمهور تاجکستان دیروز حین سخنرانی در برابر شرکت کننده گان همایش توسعه تاجکستان در دوشنبه گفت، تصمیم ناتو در نشست اخیر لیزبن مبنی بر خروج تدریجی نیروهای ضد تروریستی ایتلافی از افغانستان طی سالهای آینده باعث نگرانی تاجکستان است.

به گفته رییس جمهور تاجکستان، پس از خروج نیروهای ضد تروریستی از افغانستان، حکومت تاجکستان به ناچار هزینه های تقویت مرز دولتی با جمهوری اسلامی افغانستان را افزایش خواهد داد و "در شرایط فعلی، این امر برای بودجه تاجکستان غم انگیز خواهد بود. "

رییس جمهور افزود: "در این مورد نه تنها تاجکستان، بلکه همه کشورهای آسیای میانه، روسیه و اروپا فکر کنند، زیرا در مرز

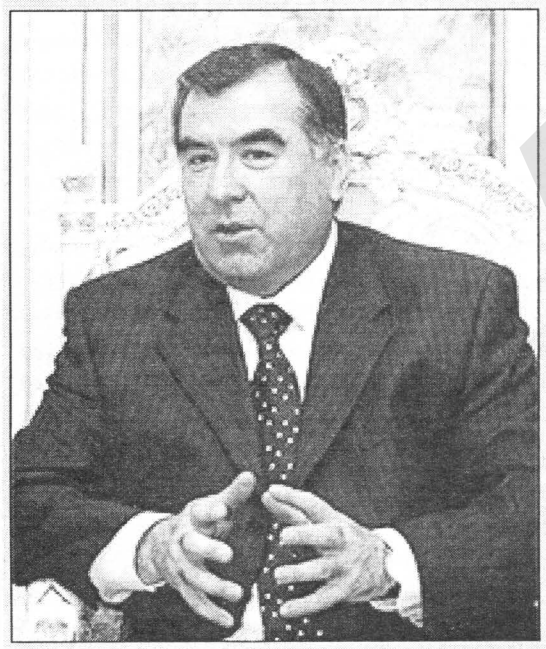

تاجکستان- افغانستان ما نه تنها امنیت خود را حفظ می کنیم، بلکه امنیت منطقه آسیای میانه، روسیه و اروپا را از گزند تروریزم، افراطگرایی، قاچاق مواد مخدر، اسلحه و مهاجرت غیر قانونی حفظ می کنیم.

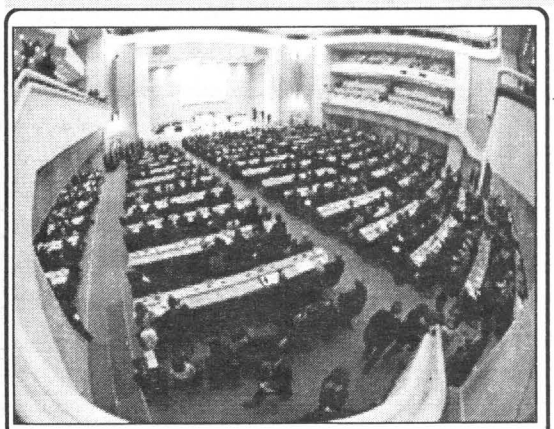

اتحادیه ها یا احزاب سیاسی

۲

صدراعظم پاکستان وارد کابل میشود

قرار است امروز " یوسف رضا گیلانی " طی سفری وارد کابل گردیده و با سران جهادی افغانستان مانند "برهان الدین ربانی " رییس جمهور سابق افغانستان، " مارشال محمد قسیم فهیم " و " استاد کریم خلیلی " معاونان رییس جمهور و " یونس قانونی " رییس شورای ملی ملاقات نموده و با آنان در مورد موضع پاکستان پیرامون بهبود روابط پاکستان و افغانستان و نقش پاکستان در صلح افغانستان توضیحات ارایه خواهد نمود.

قرار است صدر اعظم پاکستان امروز شنبه برای مدت ۲ روز وارد کابل گردد.

وی در طول سفر خود با "حامد کرزی " رییس جمهور افغانستان نیز ملاقات و در ضیافت چاشت نیزاشتراک خواهد نمود.

گیلانی ابتدا در ارگ ریاست جمهوری ملاقاتی دوجانبه با حامد کرزی خواهد داشت و سپس دیدار هیئات‌های دو طرف صورت خواهد گرفت. **ص۳**

طالبان پاکستانی به وسایل انفجاری رو آورده اند

کارشناسان نظامی پاکستانی می گویند که استفاده از وسایل انفجاری دست ساز در میان ستیزه جویان شمال غربی پاکستان به ویژه در خیبر پشتونخوا و مناطق قبیله یی همسایه، بیشتر شده است.

ستیزه جویان شمار بمب گذاران انتحاری که به تاسیسات نظامی و اهداف غیرنظامی حمله می کنند را کاهش داده و به جای آن حملات با وسایل انفجاری دست ساز را برگزیده اند. یک نمونه از آن، انفجار یک وسیله انفجاری دست ساز در روز ۲۲ اکتبر در یک مسجد در پیشتخاره در نزدیکی پشاور بود که موجب مرگ پنج نمازگزار **ص۳**

هیلری کلینتن :

نقش تاجکستان در حل مشکلات افغانستان مهم است

در این ملاقات توجه ویژه یی به موضوع مبارزه با تروریزم، افراط گرایی، قاچاق مواد مخدر و سلاح داشتند

هیلری کلینتن وزیر امور خارجه امریکا در دیدار با رییس جمهور تاجکستان در حاشیه نشست سازمان همکاری امنیت و همکاری اروپا در قزاقستان، نقش تاجکستان را در حل برخی مشکلات افغانستان در زمینه تأمین صلح و ثبات در این کشور مهم خواند.

به گزارش خبرگزاری فارس در دوشنبه، دفتر مطبوعاتی ریاست جمهوری تاجکستان در اطلاعیه‌یی افزود: "هیلری کلینتن " و "امامعلی رحمان " در دیداری که در پایان نشست آستانه انجام دادند موضوعات مربوط به طرح‌های مشترک و همچنین برخی از مسایل روابط منطقه یی را بررسی کردند. **ص۳**

د لوی او بښونکي خدای ﷻ په نامه

سرمقاله

په افغانستان کې بشري وضعیت نور هم د خرابۍ خوا ته ځي

په افغانستان کې د بشري وضعیت د خرابوالي په هکله وخت ناوخت د ځینو رسنیو، لوبډیځوالو ډندوارګانونو او په تېره بیا د نړیوال سره صلیب له خوا اندېښنې راپورته کېږي او داسې راپورنه خپروي، چې په افغانستان کې د بشري وضعیت د خرابوالي انځور وړاندې کوي. په دې هېواد کې د بشري وضعیت د خرابوالي مسئله څه نوې خبره نه ده، بلکې په دې ځولسیزو کې په افغانستان کې د بشري وضعیت د خرابوالي لړۍ روانه ده. وړاندې به نه ځو، بلکې د تېرو نژدې درېیو لسیزو پر بشري حالت ته به لنډه او ځغلنده کتنه وکړو او داوس له حالاتو او بشري وضعیت سره یې به یې پرتلنه وکړو. د ظاهر شاه د حکومت په دوران کې یوځه کراري وه او د بشري وضعیت د پرې ناوړې پېښې نه دي ثبت شوي، تر ده وروسته د سردار داوود خان په دوران کې هم داسې مهم څه نه شته، چې سړی دې ورباندې فوکس وکړي. خو کله د کمونیزم په نامستقیمه توګه د داوود خان حکومت چې شو او وروروړو په هېواد کې کمونېستي رژیم وزړې وغوړولې، نو ورسره سم د بشري ناورین او بشري وضعیت د خرابوالي لړۍ هم ښه توده شوه. د کمونیستي رژیم په دوران کې داسې بشري جنایتونه ترسره شول، چې تاریخ یې ساری نه لري. په یوه او بل نامه یې د افغانستان خلک د مرګ کندې ته ورټېل وهل. تر کمونېستي رژیمونو وروسته د مجاهدینو رژیم منځ ته راغی او کمونېستي رژیم ته یې د پای ټکی کېښود. مجاهدینو هم ځینې داسې کارونه ترسره کړل، چې د بشري جنایتونو په ډله کې راوستل کېدای شي او که د تاریخ په استناد یې څېړنه او ارزونه وشي، نو په ډاګه سړی ویلای شي، چې د مجاهدینو دوره هم له بشري جنایتونو څخه خالي نه وه. تر مجاهدینو وروسته د طالبانو دوره هم داسې یوه دوره وه، چې د هر بشري جنایتونه په کې ثبت شوي وي او د هرې داسې پېښې تاریخ ثبت کړي، چې پر ستر و بشري جنایتونو باندې دلالت کوي. دا هغه دوران ته وو، چې په افغانستان کې سختې جګړې روانې وې. د همدغو دورو په لومړیو کې چې کله روسانو پر افغانستان یرغل وکړ، نو د یرغل په لړ کې یې داسې بشري جنایتونه ترسره کړل، چې په نړۍ کې هېڅ ساری نه لري. دوی د خپلې یرغل په بهیر کې نژدې یو نیم میلیون افغانان د مرګ کومې ته ور ګوزار کړل. تر دوی وروسته د مجاهدینو تر منځ د کور نیو جګړو او بیا طالبانو واکمنې په جریان کې هم د جګړې داوړو خواوو ته لوی د سر درانه زیانونه واوښتل، خو ورسره په ځنګ کې ځینې داسې لوی لوی جنایتونه هم ترسره شول، چې د بشري جنایتونو د ملا تیر جوړوي، د بېلګې په توګه ډله ییز قبرونه، عاموژنې او داسې نور. خو کله چې امریکا او متحدانو یې پر افغانستان د افغانستان د سوکالۍ او بشري حقونو د خوندیتوب او همدشان په دې هېواد کې د ترور پر ځپلم ډله منځه وړولو او سالمې ډیموکراسۍ د ترویج په پلمه بریدونه وکړل، نو ورسره په لومړي سر کې خلکو یوځه هیله مندي وښوولې، خو د وخت په تېرېدو سره همدې د بشري حقونو پالونکو او تامینوونکو داسې بشري ضد کړنې ترسره کړې، چې پر نورو تېرو دورو خلکو شکر وایست. په افغانستان کې د امریکا او دهغې د متحدانو د پوځي حضور په موده کې او دولسمشر کرزي دولسمشرۍ په لومړۍ او اوسنۍ دوره کې، د دې پرځای چې د بشري حقونو د خوندیتابه لپاره کار شوی وي، بلکې بشري وضعیت نور هم په خطر کې لوېدلی او هره ورځ افغانان په ناوړه بشري ناروین کې ژوند کوي او هره ورځ د خپل مرګ شېبې ځاري. په همدې دوره کې د تېرو دورو بشري جنایتکارانو ته برئت ورکړل شول او هغوی یې په خپله غېره کې ونیول، د دې لپاره چې د محاکمې مېز ته یې کېنولې وای، د هېواد چارې او واکونه یې ورسپارل او په لوی لاس یې بشري جنایتکاران پر بشر رانازل کړل. د دوی په ځنګ کې بهرني پوځیان هم تر دوی کم نه دي او هره ورځ په بې رحمۍ د افغانانو ژوند اخلي او په لوی لاس بشري حقونه تر پښو لاندې کوي. په همدې ترڅ کې سره صلیب نړیوالې کمېټې هم په دې هکله اندېښنه ښوولې او ویلي یې دي، چې په افغانستان کې بشري وضعیت د خرابوالي په لور روان دی. د دې کمېټې رییس وایي چې سږ کال په افغانستان کې بشري وضعیت بدتره شوی او راتلونکی ۲۰۱۱ کال هم ښایي ښه نه شي. دا کمېټه اټکل کوي چې د خپل راتلونکي مالي کال د بودجې لوبه برخه به په افغانستان کې ولګوي. د سره صلیب نړیواله کمېټه په کال کې دولس سوه میلیون سویسي فرانکه، چې له دولس سوه میلیون ډالرو سره برابرېږي، بودجه لري. جاکوب کلینبر ګر تاکید وکاوه چې یوازې (سیاسي جوړجارې) په افغانستان کې بشري وضعیت ښه کولای شي. ده وویل: «سیاسي حل لاره جګړه پای ته رسولای شي. دا د افغانستان د شخړې د حل یوازېنۍ لاره ده.» په دې توګه باید ووایو، چې که په افغانستان کې جګړه همداسې روانه وي، مخالفتونه، هغه که قومي وي، که ژبني، که سمتي او که مذهبي داوس په شان د لوېدا او ودې په حال کې وي، نو لرې نه ده. چې افغانستان به په نړۍ کې د لوړې کچې بشري جنایتونو پر وایروس ککړ هېواد وپېژندل شي او په دې برخه کې به هم لومړی مقام وګټي او بیا به یې له دې دول حالته راایستل نه د نړیوالې ټولنې پر وس پوره وي او نه هم په خپله د افغان دولت او وس به په یوه لوی بشري ناورین کې ښکېل وي.

اتحادیه ها یا احزاب سیاسی

نویسنده: هاشم رسولی

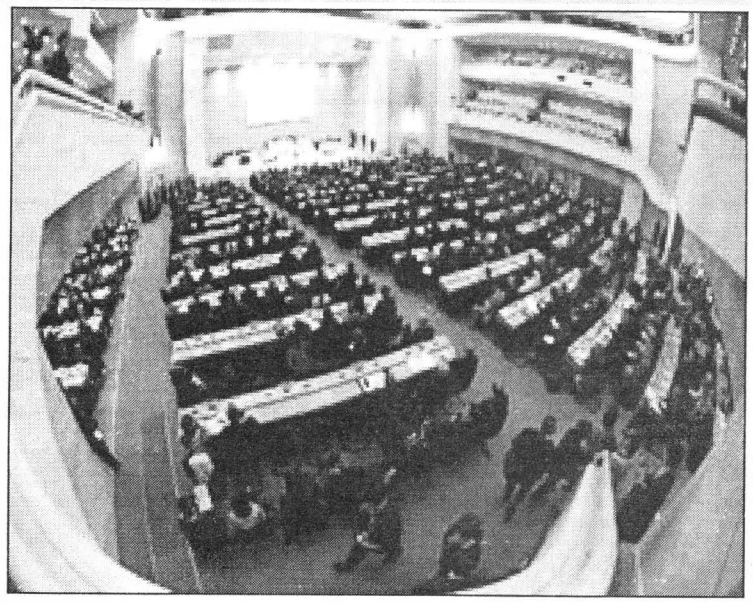

وقتی ما از مشارکت مردم در مسایل سیاسی و اجتماعی صحبت می کنیم، وجود تشکل هایی که اهداف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی داشته باشد، ضروری پنداشته می شود.

در افغانستان احزاب سیاسی زیادی وجود دارند که ادعای نماینده گی از مردم را می کنند. البته این احزاب در گذشته نقش اساسی در مسایل سیاسی، اجتماعی و حتا نظامی را داشتند، ولی بعد از آمدن روند دموکراتیک و سیستم های جدید اقتصادی در افغانستان، نقش آنها به مرور زمان کاسته شده و حتا در بسیاری موارد آنها کدام نقشی ندارند.

حال این سوال پیش می آید که نظام دموکراسی بدون حزب سیاسی امکان دارد؟ در هر کشوری که اساس و بنیاد آنرا انتخابات که یکی از اصول دموکراسی است، تشکیل می دهد، احزاب نقش اساسی و تعیین کننده یی دارند. ولی متاسفانه در افغانستان این گونه نیست. هر باری که انتخابات پیش می آید، بسیاری کاندیدان ترجیح می دهند که به صورت مستقلانه خود را کاندید نمایند. حتا بعضی کاندیدانی که قبلا عضویت کدام حزب سیاسی را داشته اند نیز، اعلان می کنند که نامزد مستقل هستند. دلیل آن نیز روشن است. یکی از دلایل آن از بین رفتن اعتماد مردم به احزاب گذشته است.

در انتخابات اخیر پارلمانی ۱۳۸۹ افغانستان از اقشار مختلف، نامزدانی خود را کاندید نمودند. سیاستمدار، معلم، تاجر، نظامی، خبرنگار، ممثل، خواننده، ورزشکار و بسیاری دیگر. اما اگر به نتایج انتخابات بنگریم و مطالعه دقیق داشته باشیم، به نکاتی مهم دست می یابیم که تا حدودی وضعیت فعلی جامعهٔ افغانستان را نشان می دهد.

تعداد زیادی از کاندیدان مطرح سیاسی که شناخته شده بودند، نتوانستند رای بگیرند. یکی از دلایل آن می تواند، عدم توان مالی این گونه اشخاص باشد. آنها اشخاص مطرح هستند و مردم نیز، آنها را می شناسند. ولی آنها توان مالی یی که بتوانند، رقبای تاجر پیشهٔ خود را شکست دهند، نداشتند.

اکثر تاجرانی که توان مالی داشتند، توانستند به پارلمان راه پیدا کنند. آنها با استفاده از خلای سیاسی موجود در کشور که همانا احزاب واقعی باشد، استفاده کرده و با هزینه کردن مصارف زیاد توانستند، چوکی های قابل توجه یی را به دست آورند. این گونه اشخاص بیشتر تلاش می کنند، تا منافع اقتصادی شخصی خود را از طریق چوکی وکالت به دست آورند. به همین دلیل است که بیشتر اوقات چوکی های جلسات ولسی جرگه پیشین خالی بود. چرا که آنها مصروف انجام کارهای شخصی خود بودند.

نکات فوق می تواند، تا حدودی وضعیت فعلی سیاسی جامعهٔ افغانستان را نشان دهد. در حالی که در کشورهای مدرن سیاستمداران هستند که وظیفهٔ سیاست را پیش می برند، نه تاجران. ولی در افغانستان برعکس شده است.

حال چه باید کرد؟ چگونه مردم می توانند، به منافع صنفی و مشارکت سیاسی و اجتماعی خود از طریق انتخابات به دست آورند؟ آیا در کشوری همچون افغانستان که متشکل از اقوام مختلف است، می توان حزبی را ایجاد کرد که نماینده گی از همه اقشار جامعه داشته باشد؟ اینها همه سوالاتی است که در ذهن بسیاری از سیاستمداران و مردم وجود دارد.

در کشورهای مدرن چه از لحاظ سیاسی و یا اقتصادی، زمانی که مسألهٔ انتخابات ص۳

ویکي لیکس تر اسامه ډېر زیانمن دی؛ خو...!

محب الله الله یار

څه موده وړاندې د ویکي لیکس ویبپاڼې مسوول جولیان اسانژ له یوې مېرمنې سره پر جنسي اړیکو تورن شو. د نومورې د نیول کېدو لپاره تر دې وړاندې امریکا هم غوښتنه کړې وه او ویلي یې وو، چې دغې ویبپاڼې د امریکا پرضد شکمن ناکره اسناد خپاره کړي دي.

خو امریکا په دې کار سره نه یوازې داچې جولیان اسانژ ترخپل اغېز لاندې راوست، ورسره یې نومورې لا زړه ور کړ، چې په اړه یې د نورو ۲۵۰ زرو هغو اسنادو په خپراوي لاس پورې کړي، چې له تېرو خپروشویو ۴۰۰ زرو هغو څو برابره رسواکوونکي او هېښووونکي دي. عجیبه ده! د امریکا له خوا پر نومورې ویبپاڼې یومخیز فشار او په غبرګون کې یې ددوی له لوري ۲۵۰ زرو نورو اسنادو خپرول د یوې لوبې بڼه لري؛ ځکه یادې چارې ته که سړی فکر وکړي د ((نانا)) خندوونکې تاکنې وریاد ېږي. زه دلته د بېلګې په ډول د یوې ډرامې لړه برخه را اخلم، چې ((نانا)) نومې سړی په کې تاکنو ته ولاړ وي او د ځان د مشهورلو لپاره یې ځوتنو ته ډول و ډمبک ورپه غاړه کړی وي، ترڅو د کمپاین پروخت د خلکو په پام اړولو کې ورسره مرسته وکړي.

نانا چې په بازار کې د عامو خلکو له تود هرکلي سره مخ کېږي، فکر کوي چې ټول یې ملاتړي دي؛ خو په اصل کې دا ده پورې ملنډې وهل وي؛ ځکه چې خلکو ته یې تېرې کړنې معلومې وي او داخل پرې خپلې مسخرې کوي.

هلته هم ځینې وخت همغږي نه وي او یو په کې د ((نانا)) له غوښتنې پرته له ډول نه یو نیم ډنګ پورته کوي؛ ځکه خو بیا دا خوار ورته غږ کوي چې ((مادرته نه وي ویلي نو ډنګ څله ورکوئ؟)) دی (نانا) چې په وروستیو کې لوبه ګرمه وویني؛ نو خپل ټیم ته غږ کوي چې اوس وړکه ډنګ!.

که سړی د امریکا روانو کړنو ته هم وګوري؛ نو کټ مټ به د نانا لوبې ته ورته والی احساس کړي؛ ځکه امریکا مخکې او نوره نړۍ ورپسې ده. لاسونه پرقول کېږي، ملاتړونه اعلانېږي، د خوښیو مجلسونه جوړېږي، په تشو ژمنو خلک تېر باسل کېږي، د بري نارې وهل کېږي، بارود مصرفېږي او اقتصادي زیانونه ورځ تر بلې ډېرېږي. بس یوه هاها ګډه ده او خپل ځان یې د نورو مشر کړی دی.

امریکا به هم یو وخت خپل موقف ته په رسېدو سره وایي چې ویکي لیکس دې خپل ټول اسناد خپاره کړي او دا دوی ته کوم زیان نه شي اړولی، لکه څرنګه چې یې اوس یو نیم چارواکی دا خبره کوي.

دا چې اوس ویکي لیکس د امریکا غږ ته غوږ نه نیسي او مدا ډنګ پورته کوي په اړه به یې راتلونکی پرېکړه وکړي، چې ایا تر شاه یې رښتیا کومه پټه لوبه روانه وه او ۳مخ

اتحادیه ها یا احزاب ...

پیش می آید، مردم به منافع صنفی خود توجه می کنند. عموما مردم تلاش می کنند که آنعده نامزدانی را بیابند که برای بهبود شرایط زنده گی شان از لحاظ اقتصادی برنامه هایی داشته باشند. سپس مردم برای دستیابی به آیندۀ روشن صنف خود، به کاندید مورد نظر خود رای می دهند.

حال به نظر می رسد، به دلیل عدم وجود احزاب سیاسی واقعی، ایجاد تشکل های دیگری ضروری است، تا مردم از طریق آن بتوانند، به منافع صنفی خود دست یابند. به نظر می رسد، تنها راه دستیابی به این امر مهم، ایجاد اتحادیه های صنفی می باشد. به هر حال، هر شخصی در جامعه متعلق به یک صنف خاصی است. عده یی کارمند، کارگر، نظامی، صنعتگر، ژورنالیست، معلم، تاجر، هنرمند و ... هستند. بنابراین، به نظر می رسد که اگر هر صنفی موجود در جامعه تلاش کند که اتحادیۀ صنفی خود را ایجاد نمایند، می توانند، در هر مسألۀ سیاسی و اجتماعی با اتحاد یکدیگر بالای منافع مشترک صنفی خود تاکید کنند. حتا در این صورت نیز، وحدت ملی که امر بسیار مهمی در افغانستان است هم تامین می گردد. چرا که اقوام مختلف در هر صنفی مشارکت دارند. بناً ایجاد اتحادیه های صنفی باعث وحدت ملی نیز می گردد.

در زمان انتخابات هر صنفی می تواند، نماینده گان خود را از طریق انتخابات داخلی معرفی نمایند. هر اتحادیۀ صنفی با معرفی و کمپاین وسیع در سطح کشور نماینده گان خود را در سطح کشور به مردم معرفی نمایند. با این روش، مردم شاهد پارلمان، شورای ولایتی و یا هر شورای دیگری خواهند بود که نماینده گی واقعی مردم در آن به اساس صنف تامین خواهد شد. این گونه اتحادیه های می توانند، برای مدت زیادی در تامین منافع صنفی خود تلاش کنند.

ولی افغانستان نیز همچون کشورهای مدرن باید احزاب سیاسی واقعی داشته باشند که در مسایل انتخابات نقش اساسی داشته و مردم نیز، به آنها اعتماد کنند. اتحادیه هایی که توانسته اند، هم منافع صنفی خود را تامین کرده و هم وحدت ملی را تحقق بخشیده اند، مورد اعتماد مردم قرار می گیرند. اساس و معیار انتخاب کردن و انتخاب شدن در کشور روشن می شود و مردم شاهد پارلمانی خواهند بود که از هر صنفی نماینده گانی در آن نیز، وجود خواهند داشت.

سپس بعد از گذشت زمان و دستاوردهای مفید اتحادیه های صنفی، زمینۀ تاسیس احزاب سیاسی که نماینده گی از اقوام مختلف در یک حزب وجود داشته باشد، به وجود می آید. این اتحادیه های می توانند، بعد از مدتی با توجه به توافق اعضای خود به احزاب سیاسی تبدیل شوند.

اخلاق طبابت...

روی تصمیم گیری اخلاقی برای نرس ها در سطح جهانی فراهم نمود.

تصامیم اخلاقی در این عرصه، به واسطۀ ارزش های فرهنگی، مذهبی و سیاسی و همچنان به واسطۀ ارزش های شخصی، نرس ها و مسوولیت مشهود مسلکی شان را تحت تاثیر قرار می دهد.

پیشرفت های تکنالوژیکی در عرصۀ مراقبت صحی و مغلق بودن شرایط کار برای نرس ها به حیث اعضای تیم صحی به ضرورت انکشاف و شگوفایی اصول اخلاقی میان اشخاص مسلکی اشاره می رساند، تا اخلاق باید به حیث یک بخش مهم نصاب تدریسی برای نرس ها و قابله ها باشد، نه صرف به حیث یک بخش عادی نصاب.

زیرا اگر نرس و یا قابله دارای اخلاق حمیده نباشد و با مریضان رویۀ نادرست داشته باشد، مریضان هر گز از داکتر و یا خدمات صحی راضی به نظر نمی رسند.

نقش تاجکستان در حل مشکلات...

در این اطلاعیه آمده است: وزیر امور خارجه امریکا نقش تاجکستان را در حل برخی از مشکلات افغانستان، در زمینه ایجاد فضای صلح وثبات در این کشور مهم خواند.

این منبع افزوده است: مقام امریکایی همچنین تلاش رییس جمهور تاجکستان برای همکاری با نیروهای ضد تروریستی بین المللی در افغانستان را تمجید کرد.

در این اطلاعیه آمده که رییس جمهور تاجکستان نیز آمادگی کشورش برای همکاری بیش از پیش با جامعه بین المللی در امر اجرای طرح های مسالمت آمیز در افغانستان را اعلام کرد.

در اطلاعیه تصریح شده است: طرف ها در این ملاقات توجه ویژه یی به موضوع مبارزه با تروریزم، افراط گرایی، قاچاق مواد مخدر و سلاح داشتند.

به گفته این منبع، وزیر خارجه امریکا و رییس جمهور تاجکستان در این دیدار بر مسایل آموزش پرسونل افغان در زمینه های دفاعی، کشاورزی و پزشکی در موسسات آموزشی تاجکستان نیز تبادل نظر کردند.

دیدار و مذاکرات با وزیر امور خارجه امریکا بخشی از برنامه ملاقات و گفت وگوهای رحمان در سفر سه روزه به آستانه بود.

کرزی یو پارن او کمزوری ...

کس یاد شوی، چې د رشوت اخیستلو تور نه دی ورپورې. رویټرز اژانس زیاتوي، په افغانستان کې له ۲۰۰۱م کال راهیسې شا خوا یو زر او څلور سوه امریکایي عسکر په جګړو کې وژل شوي. د امریکا ستراتیژي پر دې استواره ده چې په افغانستان کې امن ټینګ شي، دا هغه څه دي چې افغان دولت د خپلو خلکو ملاتړ راجلبولای شي، که نه خلک به وسلوالو طالبانو ته مخه کړي. د ویکي لیکس په اسنادو کې د ولسمشر کرزي ورور احمد ولي کرزی د نشه یي موادو په قاچاق تورن شوی، چې ګواکې په کندهار کې زیات واک او ځواک لري. کارل ایکن بېرې د تېر میلادي کال په اکتوبر کې په خپلو یادښتونو کې ولیکل، له احمد ولي کرزي سره زمونږ کتنې په افغانستان کې زمونږ په وړاندې بل چیلنج راڅرګند کړ: "په داسې حال کې چې د دولت کلیدي چارواکي په اداري فساد کې غرق وي، مونږ به د اداري فساد پر وړاندې څنګه مبارزه کوو او خلک به له حکومت سره څنګه ملګري کوو" احمد ولي کرزي دغه ډول تورونه رد کړي دي. د بریتانیا چاپ ګارډین ورځپاڼه کې حامد کرزی د دوو متضادو شخصیتونو خاوند ګڼل شوی. لومړی دا چې اپلټي وایي او کمزوری شخصیت دی، دغه راز د دولتداری په اساساتو هم نه پوهېږي. تل ځان ورته په بڼه ښکاري. ایکن بېرې دا هم ویلي چې کرزی هڅه کوي یو ملتپال اتل وي او فکر کوي بڼه سیاستوال دی.

دازادي راډیو د راپور له مخې، په کابل کې د امریکا سفیر په خپلو یادښتونو کې دا هم ویلي چې د افغانستان اداره د دې لپاره چې خپله پرې پر نورو واچوي، تل امریکا ملامتوي. خو ایکن بیرې پوښتنه کړې، ایا کرزی به له خپل دې تاکتیکه لاس واخلي که نه.

ویکي لیکس تر اسامه ډېر ...

که امریکا د زړه له کومې د داسې اسنادو خپراوي ته لېواله نه وه؛ خو که فکر وشي؛ نو څرګنده به شي، چې خبره له منځه جوړه ده او استدلال هم خپله د ((اسانژ)) د خولې په خبره کېدای شي، چې تېره یکشنبه یې داردن په مرکز عمان کې یوه خبري کنفرانس ته ویلي وو: ((د امریکا په پوځ کې د راپور ورکولو په برخه کې عمومي تمایل داندېښنې وړ دی، خو له نېکه مرغه د امریکا په حکومت کې دننه ځینې داسې کسان شته اوغواړي وګوري چې کارونه سم لوري ته روان دي که نه او د دغو موادو په راسپارلو سره غواړي زمونږ مرسته وکړي، چې اوږه په اوږه راسره مخکې لاړ شي.))

نومورې دا هم ویلي ((دغه اقدام ته د حکومت په چارو کې د بڼه والي د ایجاد په هدف ادامه ورکوي)).

څه فکر کوئ! دا به په لوی لاس یوه جوړه شوې دسیسه نه وي؟

شاید د امریکا په حکومت کې دننه هم د ځینو چارواکو سینې دارنګ رازونو ساتلو ته تنګې شوې وي او دایې - د امریکا دوه مخې پالیسي - د خپل هېواد راتلونکي ته ستره ننګونه ګڼلې وي؛ ځکه یو شمېر مامورین له خپل حکومت سره د امریکا په ستراتېژۍ هره ورځ ناندرۍ وهي او د بدلېدو غوښتنه یې ترې کوي ترڅو له یوه اړخه خپل نړیوال حیثیت وساتي او له بله پلوه هېواد ته د نظامي او اقتصادي اوښتونکي زیان مخه ونیسي؛ خو دا چې حکومت یې نه قانع کېږي؛ نو امکان لري هغوی له ویکي لیکس سره یو څه مرسته کړې وي او غواړي خپل حکومت له دې لارې دې ته اړباسي، ترڅو ځانته یوه ګټوره لاره غوره کړي؛ ځکه خو د ایران ولسمشر احمدي نژاد هم په یوه خبري کنفرانس کې د ویکي لیکس دا کړنې یوه سیاسي لوبه ګڼلې ده.

نتیجه:

که خبره اصلاً داسې نه وي؛ نو امریکا دې دا هڅه اوس نه کوي چې پر ویکي لیکس دې بندیز ولګوي؛ ځکه ددې پرځای به ډېرې نورې ویکي لیکس پیداشي او ترڅو چې یې د دې رازونو اصلي سرچینه نه وي موندلې، مخه نیول یې هم ګران کار دی.

بله دا که امریکا هر څومره ووایي، چې د ویکي لیکس اسناد شکمن او یا د باور وړ نه دي؛ خو د نړیوالو پام یې ځینو مهمو اړخونو ته واړو او په دې سره یې ځینې وده (خوبه وړي) دولتونه راویښ کړل.

رښتیا که امریکا دا کار په لوی لاس کړی وي؛ نو ستره تېروتنه به ځکه وي، چې په اوس وخت کې بې له هغې هم ډېر ملاتړي یې پرې شک لري او دا کار به هغوی ته ترې د لارې بهلولو یوه بڼه بهانه برابره کړي.

لکه ځینو هېوادونو چې سر له اوسه خپلې ډیپلوماټیکې اړیکې ورسره سستې کړې دي.

هو! که سړی له لویه سره دې خبرې ته پام وکړي؛ نو دا به ورته کره شي، چې ویکي لیکس؛ خو تر اسامه بن لادن امریکاته ډېر زیانمنوونکی دی؛ ځکه ځنګه کېدای شي د یوې سیاسي اداري دارنګ پټ اسناد دې پرته د هغوی له اجازې په دومره لویه کچه د عامه رسوایۍ ډګر ته ووځي!.

اوس استدلال هم دا دی، چې که امریکا وغواړي؛ نو په یوه ورځ کې د ډیپلوماټیکو اړیکو له لارې د یادې ویبپاڼې ټول کارکوونکي محاکمه او هم دغه ویبپاڼه د لیدونکو پرمخ بندولای شي؛ خو ښکاره ده، چې نه یې غواړي؛ ځکه خو یې تراوسه په یادې برخه کې هېڅ هڅه نه ده کړې.

د ناټو درې سرتېرې ووژل ...

له مخې، دا په روانه ډسمبر کې د ناټو ځواکونو لومړني تلفات دي. تېره میاشت د دوی د تلفاتو شمېر ۵۵ تنو ته ورسېده، چې زیاتره یې امریکایي پوځیان وو.

طالبان پاکستانی به وسایل...

و زخمی شدن ده ها تن دیگر شد. جنرال محمود شاه رییس سابق امنیت نواحی قبیله یی طی صحبتی به رسانه ها گفت: «ساخت و کارگذاشتن یک وسیله انفجاری دست ساز آسان است و می توان آنرا از راه دور منفجر کرد. وسایل انفجاری دست ساز را می توان بعنوان مین های زمینی هم مورد استفاده قرار داد.» وی گفت که تروریست ها می توانند یا از یک تایمر در وسیله انفجاری دست ساز استفاده کنند یا آن را از طریق یک تیلیفون موبایل از راه دور منفجر کنند. برخی اوقات شورشیان از بمب های کنارجاده یی برای حمله به هیات های نظامی، پرسونل نیروی انتظامی و گروه های گشتی پولیس استفاده می کنند. در برخی موارد آنها نواحی مزدحم عمومی مانند بازارها، ساختمان های مدارس و مساجد را هدف قرار می دهند تا در میان عموم مردم ناامنی ایجاد کنند.

از ماه جنوری سالروان تا ۱۳ نومبر سال ۲۰۱۰، مسئوولان امنیتی ۱۱۵ حمله با وسایل انفجاری دست ساز را در پاکستان گزارش دادند که منجر به مرگ دست کم ۲۴۷ تن و زخمی شدن ۵۷۹ تن از جمله ماموران امنیتی شده است. این رقم، افزایش ۲۱ درصدی را نسبت به سال ۲۰۰۹ نشان می دهد که در آن ۹۵ مورد حمله با وسایل انفجاری دست ساز در کل سال گزارش شد و در این حملات ۱۰۲ تن کشته و ۴۹۴ تن زخمی شدند.

صدراعظم پاکستان وارد کابل...

روابط متقابل، همکاری در مبارزه علیه تروریزم، موقعیت مرزی پاکستان و افغانستان، گفت وگوی دولت افغان با طالبان، مسایل امنیتی و صدمات ناشی از افشاگری‌های ویکی‌لیکس در منطقه محور مذاکرات خواهد بود و سپس یک بیانیه مشترک در خصوص همکاری‌ها و روابط دوجانبه صادر خواهد شد. گیلانی در طی سفر خود با شهروندان افغان که تحصیلات خود را در پاکستان به پایان رسانده‌اند و تعداد ی از نماینده گان پارلمان افغانستان دیدار خواهد داشت.

اخـــلاق طبـــابـــت

نویسنده : داکتر سیدحبیب اروال

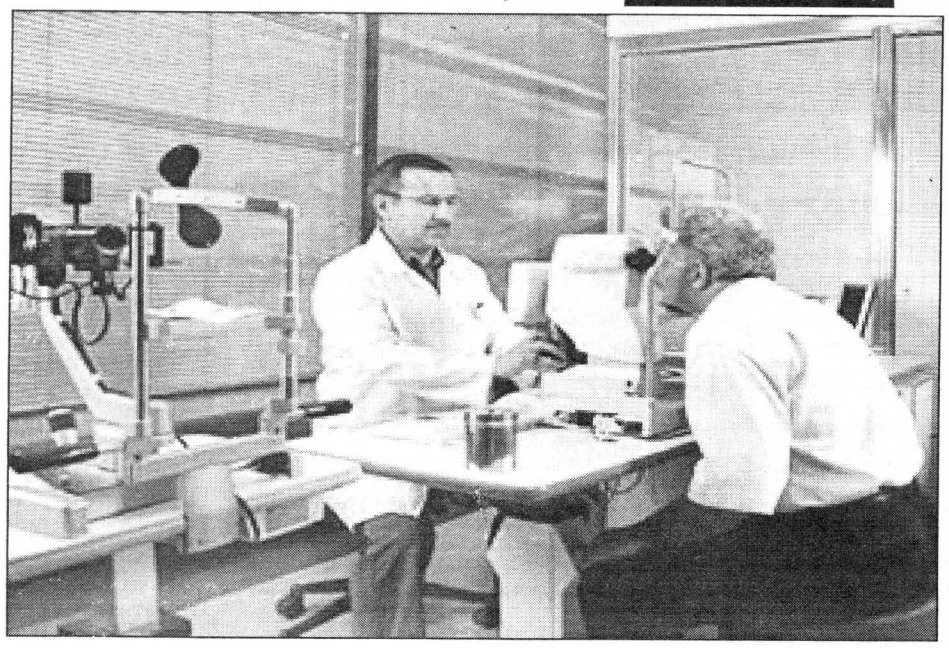

رویهٔ داکتر بالای مریضان تاثیر مستقیم دارد حتا می گویند که در تداوی مریضان، تاثیر برخورد و اخلاق داکتر ۵۰٪ می باشد.

اخلاق طبابت و صحت از یک بخش مهم از اصول اصلی اسلام به حیث طریقهٔ زنده گی می باشد.

بیایید اول اخلاق را از نظر دین مبین اسلام مطالعه نماییم:

خداوند کریم در قرآن عظیم الشان می فرماید:

ترجمه: " خداوند به عدالت و احسان امر می فرماید". سوره النحل آیهٔ ۹۰

چند اصل اسلامی که برای اخلاق وضع گردیده قرار ذیل است:

- احترام به عظمت انسان؛
- عدالت و
- احسان؛

منظور ما از احترام گزاری به حرمت و عظمت مقام انسانی این است که باید با یک انسان به حیث " یک شخص" بر خورد صورت گیرد – یعنی به عنوان " شخصی که دارای همه حقوق و وظایف برای انجام دادن باشد " این مسأله دربر گیرندهٔ تصمیم گیری آزادانه " غیر وابسته" و حفظ متداوم چنین آزادی مسوولیت ها و جوابگویی های کامل می باشد.

احترام به عظمت انسان از جمله آزادی انسان است که به صورت واضح در آیات مبارکهٔ ذیل قرآن عظیم الشان ذکر گردیده است:

در رابطه به تصمیم گیری :

ترجمه: " آنرا انجام بده که آرزو داری." سورهٔ فصلت آیهٔ ۴۰ و

ترجمه: "شما کسی نیستید که بالای شان تحمیل نمایید." سورهٔ الغاشیه آیهٔ ۲۲ و یا

ترجمه: "شما کسی نیستید که بالای آنها جبر نماید. " سورهٔ ق آیهٔ ۴۵

در اسلام، انسان مستحق گردیده، تا به صفت شخصیت انسانی بدون درنظرداشت نژاد و یا دین مورد احترام قرار گیرد؛ مثلا قرآن عظیم الشان می فرماید، ترجمه:"کسی که زنده کرد انسان را مانند آن است که زنده کرده باشد، تمام انسان ها را." سورهٔ المایده آیهٔ ۳۲.

از آیهٔ فوق معلوم می گردد که در جامعهٔ اسلامی نه تنها مسلمین، بلکه تمام انسان ها و بشریت یکی بالای دیگری حقوق دارند؛ زیرا در آیه، الناس گفته شده است، نه مسلمین .

البته حدیث شریف ذیل خصوصا در مورد مسلمین و رابطه بین آنها را بیان می دارد که در جامعهٔ اسلامی یکبار دیگر هم کارمندان طبی را به مسوولیت های خویش در برابر مسلمین هم متوجه می سازد؛

ترجمه: "مسلمان برادر مسلمان است وی هرگز به برادر خویش ضرر نمی رساند."

از آیات مبارکه و حدیث شریف فوق برملا می گردد که دین اسلام بهترین و مهمترین منبع اخلاق می باشد؛ لهذا اخلاق طبابت هم یک جز مهم اخلاق انسانی می باشد و بالای هر طبیب و یا داکتر لازمی است، تا به طور خلص از نظر اسلام در تمام امور خصوصا طبابت اصول ذیل اخلاقی را در نظر داشته باشد:

- احترام به حیات انسان و شناخت ارزش ذاتی و عظمت افراد و حق نگهدار راز ایشان.
- تمام مردم را به حیث فاعل مختار شناخته و ایجاب می نماید، تا انتخاب شان(قبول یا رد) پذیرفته و به جا آورده شود.
- احسان کردن و ضرر نرساندن دو اصل تکمیل کنندهٔ اخلاق می باشد.
- باید دانست که عدالت ایجاب می نماید، تا با انسان ها به صورت یکسان بر خورد صورت گیرد و لو که مریض غریب و یا سرمایه دار باشد.

در عرصهٔ طبابت "عدالت " مساوات در توزیع منابع و وسایل صحی و تهیهٔ فرصت های وقایوی و معالجوی بدون تبعیض جنسی- نژادی – سیاسی و اجتماعی بر اساس ضرورت منعکس گردیده است.

تمام مردم قطع نظر از چنین عوامل باید دسترسی مساویانه به مراقبت های صحی اولیه – وخدمات وقایوی و معالجوی داشته باشند. به صورت دقیق روح این مطلب شعار و مفهومی که به واسطهٔ سازمان صحی جهان (WHO) حمایت می گردد: "صحت برای همه" می باشد.

باید دانست که احسان دربرگیرندهٔ ارزش می باشد؛ یعنی احساس نجیبی است که هر شخص باید وظیفه و مسوولیت خویش را در برابر برادران وخواهران خویش در بشریت انجام دهد؛ خصوصا در برابر آنهایی که ضعیف و بیچاره هستند.

مسوولیت تهیه کننده گان مراقبت های صحی – داکتران به صورت صمیمی با این مفهوم در ارتباط می باشد. آنها باید مریضان خویش را از حقوق شان باخبر ساخته و اینکه چگونه صحت و مراقبت را قبل از اینکه در جستجوی کمک دیگران باشند، برای خویش ترویج و به پیش ببرند.

در اجرای امور همه افراد خصوصا طبیبان و در رابطه به کمک با مریضان باید از حدیث شریف ذیل پیروی نمایند.

ترجمه: "خداوند بالای نیکی و احسان در همه امور امر می فرماید."

در اخلاق طبابت و اخلاق مراقبت های صحی موضوعات کلیدی کدام ها اند؟

از آغاز زنده گی بشریت تا حال در تمام فرهنگ ها، طبابت به واسطهٔ قوانین اخلاقی تنظیم گردیده است.

سوگند نامهٔ هیپوکرات که همه طبیبان با آن به درستی آشناهستند، مثالی از آن است.

اصولی که در چنین یک قانون جاگرفته است، به واسطهٔ مذاهب و فرهنگ ها غنی گردیده است.

سوگندنامه های عربی و اسلامی همچنان تر تیب گردیده و در مکاتب طبی در مناطق اسلامی مورد استفاده قرار می گرفت.

به طور مثال ارزش پروسهٔ تداوی که بالای بشردوستی و سخاوت مندی تاکید می نماید، در متن زیرین به درستی درک می گردد که از طبیب قرن ۱۳ سعدالدین ابن یوسف خطاب به شاگردانش نقل قول گردیده است:

" پسران –شما باید بدانید که حرفهٔ طبابت انعام است از جانب خداوند متعال جل جلاله و به کسان اهدا شده که مستحق بودند؛ چنانکه طبیبان میانجی میان مریضان و شفا خداوندی می گردند . در انجام درست کارها به منظور شفا دهی به مریضان تان تا وقتیکه صحت را برای شان احیا نمایید –شما نه تنها اعتماد مردم را به صفت انسان با مهارت و زبردستی به دست می آورید، بلکه پاداش و عوض آنرا در آخرت از خداوند متعال جل جلاله دریافت می کنید.

زیرا منفعتی که به بشریت رسانده می شود، بسیار گرانبها بوده؛ خصوصا منفعتی که به مساکین و ضعفا می رسد.

از اینجاست که شما باید خویش را به لباس پرهیز گاری – عطوفت، پاکی و ترس از خداوند مزین سازید؛ خصوصا وقتی که مریضان را مورد معاینه قرار می دهید، رازهای شان را حفظ بدارید، با علما نزدیک باشید، از مریضان خویش مراقبت نموده و مشتاق تداوی ایشان باشید؛ تلاش و کوشش برای ارزانی داشتن نمایید؛ حتا اگر مریض به پول ضرورت داشته باشد، مقداری از پول خویش را برای وی بدهید.

ارزش های نجیبه –که در این خطابیه برجسته گردیده است، به حیث نشانه برای طبیبانی که نیت خدمت برای دیگر انسان ها را دارند، خصوصا آنهایی که آسیب پذیر و بیچاره هستند، منعکس گردیده است.

بیایید که قانون نامه برای نرس ها را هم بدانیم:

قانون تامه برای نرسنگ برای اولین بار در سال ۱۹۵۳ پذیرفته شد و به صورت دوره یی اصلاح وتجدید می گردد.

شورای بین المللی نرس ها (ICN) که به ستندردهای پریکتس های مسلکی خویش می نگرد،

در این زمینه رول عمده را بازی نموده؛ در سال ۱۹۷۷ (ICN) کتابی را زیر عنوان مسایل پیچیده در نرسنگ و ملاحظات اخلاقی به چاپ رساند و این کتاب برای اعضای این مسلک اولین کتاب رهنما ص۳

کنوانسیون رفع کلیه تبعیضات علیه زنان

ماده دوم – جزء الف: گنجانیدن اصل مساوات زن و مرد در قانون اساسی و سایر قوانین مربوط هر کشور چنانچه تاکنون منظور نشده باشد، و حصول اطمینان از تحقق چنین اصلی بوسیله وضع قانون یا سایر طرق مقتضی دیگر.

این پیام از طرف کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان تقدیم گردید

برای نشر اعلانات تان به این شماره ها تماس حاصل نمایید: ۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴ / ۰۷۸۳۱۶۰۴۵۰ – ۰۷۰۰۵۹۶۲۰۵ / ۰۷۹۷۸۵۹۰۴۰

اراده ورځپانه یوازې دسرلیکنې ننګه کوي، نورې لیکنې دلیکوال خپل نظر دی، ورځپانه یې مسولیت پر غاړه نه اخلي.

حق الاشتراک :
قیمت یک شماره: (۵) افغانی
سالانه: ۲۰۰۰ افغانی
شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی
برای موسسات و سفارتخانه ها:
سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی
شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

مرکز نشرات افغان
روزنامهٔ ملی اراده
موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول : خادم احمد
موبایل :– 05 62 59 0700
Khadem.kabul@yahoo.com
معاون : استاد مرتضی فرحتیار
موبایل :– ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴
Farhatyarm@yahoo.com

ادیتور پشتو: مجیب الرحمن امیری
موبایل :– ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶
دیزاین : انجینیر محمدجمیل " امیری "
همکار تخنیکی: محمدجمیل " احمدی"
مسوول توزیع و بازاریابی: عبدالسمیع
0700244384
ایمیل:
erada.daily@yahoo.com
آدرس : دهمزنگ، عقب سینمای بریکوت، سرک اول کارته چهار.

ERADA DAILY
Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire:
Haji sayed Daud
Editor in chief: Khadem Ahmad
Editor: Farhat yar
Pashto Editor: Mojiburahman Amiri
Designer: Eng, Mohammad Jamil Amiry
Address: Behind Baree kout-cinema,
first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com